

4/2010. (I. 21.) AB határozat

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság által országos népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív hitelesítése tárgyában hozott határozata ellen benyújtott kifogások alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 166/2009. (V. 20.) OVB határozatát megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot új eljárásra utasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

1. Az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) 166/2009. (V. 20.) OVB határozatában magánszemélyek által benyújtott népi kezdeményezés aláírásgyűjtő íve mintapéldányának hitelesítését megtagadta. Az aláírásgyűjtő íven a következő szöveg szerepelt: *„Kezdeményezzük, hogy az Országgyűlés alkotson törvényt a választási bizottságok jogi személyiségéről.”*

Az OVB határozata indokolásában utalt arra, hogy az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 17. §-a szerint a népi kezdeményezésnek pontosan és egyértelműen tartalmaznia kell a megtárgyalásra javasolt kérdést. Az OVB álláspontja szerint a választópolgárok számára a kezdeményezés tárgya nem egyértelmű, mert mögöttes jogszabályi ismeretek hiányában a választópolgárok nem tudják mit jelent a választási bizottságok jogi személyiségének hiánya, illetve milyen következményekkel járna annak megadása.

A kezdeményezők a törvényes határidőn belül kifogást nyújtottak be, melyben kérték, hogy az Alkotmánybíróság a 166/2009. (V. 20.) OVB határozatot semmisítse meg, és az OVB-t utasítsa új eljárásra, mert a kezdeményezést jogszabálysértés hiányában hitelesíteni kellett volna. Véleményük szerint a kérdés a választópolgárok számára és a jogalkotó számára is egyértelmű. Hivatkoztak arra, hogy a jogi személyiség mibenléte az iskolarendszerben - szerintük - oktatási tananyag. Álláspontjuk szerint a „választópolgárt az OVB nem tekintheti tudatlannak, és nem feltételezheti róluk, hogy a törvényben foglalt, a kérdés jogi környezetét érintő jogszabályokat nem ismerik.” A kifogásban hivatkoztak az Alkotmány 77. § (2) bekezdésére, mely szerint az Alkotmány és az alkotmányos jogszabályok mindenkire kötelezőek. Szerintük „mindebből nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy a választópolgárok a rájuk kötelező jogszabályokat nem ismerik (pl. a jogi személy mibenlétét)”. A kezdeményezők az OVB eljárását is jogszabálysértőnek tartották, arra hivatkozva, hogy a határozathozatalban olyan tagok is részt vettek, akik az európai parlamenti képviselők választására tekintettel a jelölő szervezet részéről történt megbízás alapján kerültek az OVB-be.

A törvényes határidőn belül másik kifogás is érkezett a 166/2009. (V. 20.) OVB határozattal szemben, melyben a kifogást tevő arra hivatkozott, hogy ha az OVB minden kérdésnél megvizsgálná, hogy azt mindenki érti-e, vélhetően minden esetben találna olyanokat, akik nem tudják értelmezni az adott kérdést. Ha emiatt nem lehetne népi kezdeményezést tartani, csorbulna az Alkotmány 2. § (2) bekezdésében, illetve 28/D. §-ában biztosított népi kezdeményezéshez való jog.

Az Alkotmánybíróság a 166/2009. (V. 20.) OVB határozattal szemben előterjesztett kifogásokat egyesítette, és azokat egy eljárásban bírálta el.

II.

1. Az Alkotmány kifogásokkal érintett rendelkezései:

„2. § (2) A Magyar Köztársaságban minden hatalom a népé, amely a népszuverenitást választott képviselői útján, valamint közvetlenül gyakorolja.”

„28/D. § Országos népi kezdeményezést legalább 50 000 választópolgár nyújthat be. Az országos népi kezdeményezés arra irányulhat, hogy az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdést az Országgyűlés tűzze a napirendjére. Az országos népi kezdeményezésben megfogalmazott kérdést az Országgyűlés köteles megtárgyalni.”

„77. § (2) Az Alkotmány és az alkotmányos jogszabályok mindenkire egyaránt kötelezőek.”

2. Az Nsztv. rendelkezése:

„17. § A népi kezdeményezésnek pontosan és egyértelműen tartalmaznia kell a megtárgyalásra javasolt kérdést.”

3. A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.):

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(2) (...)

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

III.

A kifogások megalapozottak.

1. Alkotmánybíróság hatáskörét a jelen ügyben az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § *h*) pontja alapján a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróság eljárása ebben a hatáskörben jogorvoslati természetű. Az Alkotmánybíróság az OVB határozatában, valamint a kifogásban foglaltak alapján azt vizsgálja, hogy az OVB határozata ellen beérkezett kifogás megfelel-e a Ve. 77. § (2) bekezdése *a*)-*c*) pontjaiban, illetve a Ve. 130. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, valamint, hogy az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítésének megtagadása során az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el. [63/2002. (XII. 3.) AB határozat, ABH 2002, 342, 344.] Az Alkotmánybíróság feladatát e hatáskörben eljárva is alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el. [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.]

2. A kifogásolt határozatban az OVB azt állapította meg, hogy a népi kezdeményezésre feltenni kívánt kérdés nem felel meg az Nsztv. 17. §-a követelményének.

Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban utalt arra, hogy az Országgyűlést a népi kezdeményezés nem köti oly módon, mint a legalább 200 000 választópolgár kezdeményezésére elrendelt ügyszavazás és eredményes népszavazás alapján hozott döntés, amikor az Országgyűlés köteles az eredményes népszavazásból következő döntéseket meghozni. Népi kezdeményezés esetén ezzel szemben az Országgyűlésnek a kérdés napirendre tűzésére, megvitatására és határidőn belüli döntésre van kötelezettsége, de a döntés tartalmát a népi kezdeményezés nem köti meg. Éppen ezért a népi kezdeményezésnek mindaddig, amíg az alkotmányosság keretében marad - ellentétben a népszavazással - az Alkotmányban megfogalmazott tárgyköri korlátja nincs, és a kérdésnek nem kell konkrét jogalkotási kötelezettséget megfogalmaznia. A népi kezdeményezésből csupán törvényhozási kérdésben való vita és döntés következik. Így a népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ívében szereplő kérdéssel szemben is mindössze annyi az elvárás, hogy törvényhozási tárgykörre vonatkozzon. [42/2002. (X. 11.) AB határozat, ABH 2002, 316, 318.; 89/2009. (IX. 24.) AB határozat, ABK 2009 szeptember 1005.]

Az Alkotmánybíróság fentieket figyelembe véve, jelen ügyben úgy ítélte meg, hogy a benyújtott népi kezdeményezés konkrétan tartalmazza a megtárgyalásra javasolt kérdést, az az egyértelműség nyelvtani értelemben vett követelményének megfelel, az Országgyűlés számára pedig nyilvánvaló, hogy milyen törvényhozási tárgykörre vonatkozik. Az egyértelműség hiánya az OVB határozat indokolásában megfogalmazott indok alapján a népi kezdeményezésre feltett kérdés tekintetében nem állapítható meg, ezért az Alkotmánybíróság a 166/2009. (V. 20.) OVB határozatot megsemmisítette, és az OVB-t új eljárásra utasította.

3. Az Alkotmánybíróság a kifogások alapján a Ve. 130. §-ában meghatározott hatáskörében eljárva az OVB támadott határozatát vizsgálja felül, ezért a határozat tényleges tartalmát nem érintő kifogással érdemben jelen ügyben sem foglalkozott.

Az Alkotmánybíróság a határozat közzétételét az OVB határozatának a Magyar Közlönyben való megjelenésére tekintettel rendelte el.

Budapest, 2010. január 19.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovich Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
alkotmánybíró